

Avantprojecte de llei del patrimoni cultural immaterial català

Preàmbul

L'article 127 de l'Estatut d'autonomia atribueix a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cultura, que comprèn en tot cas la protecció del patrimoni cultural de Catalunya, la regulació i l'execució de mesures destinades a garantir el seu enriquiment i la seva difusió, i a facilitar-ne l'accés, l'inventari i la seva declaració i gestió. El patrimoni cultural inclou tant la protecció de béns materials, mobles i immobles, com de béns immaterials.

Al llarg de les darreres dècades l'abast del que es considera patrimoni cultural no ha fet més que ampliar-se i enriquir-se amb noves aportacions socials i culturals. El patrimoni, com tot producte cultural, evoluciona i es transforma al mateix ritme que evoluciona i es transforma la societat que l'acull i el genera. Tal vegada, un dels canvis més remarcable que s'ha produït aquests darrers anys en el camp patrimonial ha estat, probablement, l'eixamplament i l'enriquiment de la noció mateixa de patrimoni i els seus àmbits de producció. Hem passat de reconèixer el patrimoni cultural en l'elaboració artística i monumental pròpies de la grandesa i l'excel·lència del geni humà o dels grans períodes històrics, a reconèixer-lo, a més, en allò que es genera i es transmet en el context proper i quotidià en el si d'una comunitat o d'un grup social concret que comparteix uns trets i uns valors culturals, incorporant aquelles manifestacions i expressions que s'insereixen en les relacions socials de les persones i llurs àmbits d'interacció: la vida familiar, laboral, econòmica, política, festiva, religiosa, d'oci, etc. A les nocions clàssiques d'exclusivitat i autenticitat històrica se'ls hi han sumat les de la representativitat i continuïtat culturals, consideracions que impliquen també posar l'èmfasi, a més en els resultats històrics i llurs productes acabats, en els processos i en les dinàmiques socials de cada moment i de cada societat en concret. Aquest enriquiment es deriva de la constatació del paper cada cop més destacat que les comunitats, els grups i les persones tenen en els processos de producció, identificació i preservació patrimonials.

Bona part d'aquestes noves aportacions s'han generat en el marc de les transformacions sociodemogràfiques, econòmiques i culturals esdevingudes en la nostra societat al llarg dels darrers anys, que a l'ensem han comportat un augment de la diversitat, la pluralitat i la riquesa culturals.

Aquest patrimoni és també un factor de manteniment i de reconeixement de la diversitat cultural enfront als riscos de la uniformització. La seva contribució al diàleg i al respecte envers altres modes de vida el converteix en un motor d'enfortiment de les societats democràtiques. A més, l'aprovació de diversos tractats internacionals per part de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO) han tingut un paper decisiu en la millora i ampliació patrimonials.

Catalunya atresora una llarga tradició de treball en relació amb el que avui s'identifica com a patrimoni etnològic. Des de meitats del segle XIX i fins l'actualitat s'han dut a terme un gran i divers conjunt d'activitats relacionades amb l'estudi, la documentació, la presentació i la promoció dels diferents vessants de

la cultura popular i tradicional catalana. A grans trets, aquesta llarga tradició arrenca amb els estudis de cultura popular i folklore i la gestació de les bases primeres d'una etnologia catalana. Durant aquella època van sorgir iniciatives de gran valor social i científic, com ara l'Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya, l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya i l'Estudi de la Masia Catalana, entre altres. Ja a partir dels anys setanta i vuitanta del segle passat, l'aparició i consolidació acadèmiques de l'etnologia i l'antropologia catalanes van conviure amb el desenvolupament d'una gran diversitat d'iniciatives etnogràfiques, museogràfiques i patrimonials, les quals, conjuntament, van donar lloc i van impulsar el camp propi del patrimoni etnològic, el qual s'afegí al conjunt de branques científiques que nodreixen el patrimoni cultural. L'any 1993, l'estudi, la documentació, la protecció, la difusió i la promoció del patrimoni etnològic s'incorporà dins la política cultural i patrimonial pròpies del Departament de Cultural de la Generalitat de Catalunya. Aquesta incorporació implicà la posada en marxa d'algunes de les línies de treball que amb llur desplegament han contribuït a la consolidació i reconeixement del patrimoni etnològic i immaterial com un camp d'acció ja amb personalitat pròpia en el marc del conjunt del patrimoni cultural català. En aquest sentit, cal destacar els programes realitzats i en curs de l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya, la Fonoteca de Música Popular i Tradicional Catalana i el Catàleg del Patrimoni Festiu de Catalunya. Aquests, al seu torn s'han articulats amb un ventall ampli d'actuacions patrimonials dutes terme per un gran nombre d'institucions i entitats (museus, arxius, equipament culturals, associacions, centres d'estudis, etc.), tant de titularitat pública com privada, que al llarg del territori català no han fet més que enriquir el corpus documental i d'accions de salvaguarda i promoció del patrimoni etnològic.

En l'actualitat, el patrimoni etnològic s'expressa, doncs, en aquelles activitats i expressions, tant de caire material com immaterial, que inserides en la cultura popular i/o tradicional de les comunitats i grups diversos que constitueixen avui la societat catalana tenen un alt valor social i cultural per als membres d'aquests, així com també i segons els casos per al conjunt de la societat catalana. Aquesta llei se centra en l'aspecte immaterial del patrimoni etnològic.

El concepte de patrimoni cultural immaterial s'incorpora en el Dret internacional a través de l'acció de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO), que ha definit el patrimoni cultural immaterial i ha establert les obligacions de les administracions en aquest àmbit a través de tractats internacionals com la Convenció per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial (2003) i la Convenció sobre la Protecció i la Promoció de la Diversitat de les Expressions Culturals (2005).

La Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català regula la protecció dels béns culturals mobles i immobles, i en el seu article 1.3 estableix que formen part del patrimoni cultural català els béns immaterials integrants de la cultura popular i tradicional i les particularitats lingüístiques, d'acord amb la Llei 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural.

La Llei 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural estableix en el seu article 2.2 que la cultura popular i tradicional inclou tot el que fa referència al conjunt de manifestacions culturals, tant materials com immaterials, com són les festes i els costums, la música i els instruments, els balls i les representacions, les tradicions festives, les creacions literàries, la cuina, les tècniques i els oficis i totes les altres manifestacions que tenen caràcter popular i tradicional, i també les activitats tendents a difondre-les arreu del territori i a tots els ciutadans. L'article 5 de l'esmentada Llei assenyalava al seu torn que constitueixen el patrimoni etnològic els béns immobles, els béns mobles i els béns immaterials que són expressió de tècniques, oficis o formes de vida tradicionals.

Per tot això, l'objectiu d'aquesta llei és el de situar el patrimoni cultural immaterial català, d'acord amb la seva actual rellevància social i cultural, al màxim nivell de llur reconeixement patrimonial i jurídic. La Llei vol reforçar l'impuls vers els programes d'identificació, estudi, protecció, salvaguarda i promoció d'aquest patrimoni, i estableix les categories de protecció, el procediment per a la seva declaració o catalogació, les mesures de salvaguarda i les competències de les diferents administracions públiques en aquest àmbit.

La Llei s'estructura en 22 articles distribuïts en cinc capítols, dues disposicions addicionals, dues disposicions derogatòries i dues disposicions finals.

El capítol 1, de disposicions generals, estableix l'objecte de la Llei i defineix què s'entén per patrimoni cultural immaterial, així com els àmbits en els quals es manifesta. És rellevant destacar que s'exclouen d'aquesta llei totes les manifestacions del patrimoni cultural que no siguin compatibles amb el respecte als drets humans i la protecció dels animals; amb les dinàmiques de respecte mutu entre comunitats, grups o individus; o amb el desenvolupament sostenible. També es defineix la salvaguarda del patrimoni etnològic immaterial, entesa com una extensió de la noció de protecció i que recau en l'enfortiment de les mesures que han de garantir la seva viabilitat i s'esmenten els agents principals que promouen el patrimoni etnològic i immaterial. Finalment es detallen els atributs generals d'aquest tipus de patrimoni.

El capítol 2 estableix les categories de protecció del patrimoni etnològic i immaterial, que són dues: Béns Culturals Immaterials d'Interès Nacional i Béns Culturals Immaterials d'Interès Local. Es regulen els procediments per a la seva declaració o catalogació i la documentació necessària per a la seva tramitació. Els elements nacionals s'han d'inscriure en el Registre de Béns Culturals d'Interès Nacional que regula l'article 13 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català i els elements locals s'han d'inscriure en el Catàleg del Patrimoni Cultural Català a què es refereix l'article 15 de la Llei esmentada.

El capítol 3 estableix el règim de salvaguarda dels béns culturals immaterials d'interès nacional i local. Uns i altres han de disposar de plans de protecció i salvaguarda com a instruments de gestió, revisables cada cinc anys, i en els quals es defineixen la metodologia d'actuació i el programa d'accions a desenvolupar per assolir la protecció desitjada. També s'estableix les mesures que han de prendre les administracions públiques per a la protecció i difusió

d'aquest patrimoni. Es garanteix l'accés als béns culturals immaterials d'interès nacional i local, pel seu examen o estudi per part d'investigadors, i també l'accés públic, sens perjudici dels usos consuetudinaris pels quals es regeix l'accés a determinats aspectes d'aquestes manifestacions culturals. En la mateixa línia es fa esment que els plans urbanístics tinguin en compte la vinculació de possibles espais a manifestacions culturals immaterials.

També es regula l'existència d'un inventari dels béns culturals immaterials de Catalunya, que és l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya, amb la voluntat d'assegurar la seva salvaguarda. Les dades de l'inventari són públiques i accessibles a través de mitjans digitals. Finalment també s'encarrega a les administracions públiques que vetllin perquè el patrimoni cultural immaterial no sigui objecte d'apropiació indeguda per part de persones que no tenen legitimitat a través del reconeixement de drets de propietat intel·lectual o industrial.

El capítol 4 estableix la necessitat que l'Administració de la Generalitat compti amb òrgans col·legiats en l'àmbit del patrimoni cultural immaterial.

El capítol 5 estableix un règim sancionador d'aquest patrimoni i d'acord amb els principis de dinamisme inherent al patrimoni cultural immaterial i a la llibertat d'expressió i al protagonisme de les comunitats, grups i entitats com a creadors, mantenidors, portadors o protagonistes i promotors de la manifestació cultural.

Pel que fa a les disposicions addicionals, derogatòries i finals, cal al·ludir a la declaració com béns culturals immaterials d'interès nacional de les manifestacions culturals que consten en la Llista representativa del patrimoni cultural immaterial de la humanitat de la UNESCO o al Registre de les millors pràctiques de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial de la UNESCO amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei. Així mateix es reclassifiquen les festes o elements festius declarats patrimonials o tradicionals d'interès nacional d'acord amb el Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya, com a béns culturals immaterials d'interès nacional, i les festes populars d'interès cultural i les festes i elements inscrits en el Catàleg del Patrimoni Festiu de Catalunya com a béns etnològics culturals immaterials locals.

Es modifica la Llei 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural, i es deroga el Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya. També es modifica la Llei 9/1993, de 30 de desembre, del patrimoni cultural català per incloure al patrimoni cultural immaterial com a part del patrimoni cultural català i remetre's a la seva legislació especial.

Capítol 1

Disposicions generals

Article 1

Objecte

Aquesta Llei té per objecte la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial de Catalunya.

Article 2

Concepte de patrimoni cultural immaterial

1. S'entén per patrimoni cultural immaterial els usos, les pràctiques, les representacions, les expressions, els coneixements i les tècniques, juntament amb béns mobles, els béns immobles, i els espais culturals i naturals que li són inherents, que les comunitats, els grups i, en alguns casos, els individus reconguin com a part integrant del seu patrimoni cultural.

Aquest patrimoni és recreat constantment per les comunitats, grups o individus en funció del seu entorn, la seva interacció amb la natura i la seva història, els infon un sentiment d'identitat i continuïtat, i contribueix a promoure el respecte de la diversitat cultural i la creativitat humana. És un patrimoni per naturalesa heterogeni i multiforme i, donada l'amplitud de realitats socials on pot expressar-se, aquest disposa d'una gran capacitat per recollir i fer emergir la diversitat social cultural inherents a la nostra societat.

Article 3

Àmbits del patrimoni cultural immaterial

El patrimoni cultural immaterial es manifesta en particular en els àmbits següents:

- a) Activitats productives, processos i tècniques artesanals tradicionals.
- b) Creences, festes, rituals i cerimònies.
- c) Formes de comunicació, expressions orals i les seves produccions, incloses la llengua i les seves modalitats i particularitats lingüístiques
- d) Danses i balls, representacions, jocs i esports.
- e) Manifestacions musicals i sonores.
- f) Sistemes de cura, alimentació, gastronomia i arts culinàries.
- g) Formes de sociabilitat col·lectiva i d'organització social, com també els usos i els costums tradicionals d'abast local i/o nacional.

Article 4

Concepte de salvaguarda

1. S'entén per salvaguarda les mesures encaminades a garantir la viabilitat del patrimoni cultural immaterial, és a dir, les mesures per tal de reforçar les diverses condicions, materials o immaterials, que són necessàries per a l'evolució i manteniment d'aquest patrimoni, així com per a la seva transmissió per al conjunt de la societat i per a les generacions futures.

Aquestes mesures prenen com a base la participació de la ciutadania, la interinstitucionalitat, la interculturalitat i el desenvolupament sostenible.

2. Les mesures de salvaguarda comprenen la identificació, la documentació, la investigació, la preservació, la protecció, la promoció, el reconeixement, la transmissió, la difusió i la revitalització d'aquest patrimoni en els seus diferents aspectes, així com la coordinació entre els diferents agents que participen en tots o en algun d'aquests processos.

Article 5

Agents del patrimoni cultural immaterial

1. Els agents socials, també denominats portadors o protagonistes, que participen en els processos d'identificació, salvaguarda, protecció i promoció del patrimoni cultural immaterial s'encarnen, per una banda, en la ciutadania i els seus espais d'associació, col·laboració i participació, i per l'altra en les diverses institucions, públiques o privades, que tenen com un dels seus objectius principals la salvaguarda aquest tipus de patrimoni:

2. La salvaguarda del patrimoni cultural immaterial es caracteritza pel protagonisme de la ciutadania que, individualment o en grups, entitats i altres comunitats, és al centre de les dinàmiques de desenvolupament i transmissió d'aquest patrimoni.

3. Institucions, públiques o privades, les quals poden ser museus, arxius, centres d'interpretació, així com entitats, associacions, centres d'estudi i altre tipus d'institucions, que tenen com a objectiu principal la salvaguarda del patrimoni cultural immaterial.

Article 6

Requisits i característiques del patrimoni cultural immaterial

1. És objecte de salvaguarda el patrimoni cultural immaterial compatible amb els instruments internacionals de drets humans i amb respecte mutu entre les comunitats, els grups i les persones, així com també amb la protecció, el respecte i la dignitat dels animals i amb el desenvolupament sostenible.

Els béns identificats com a patrimoni cultural immaterial no poden comportar manifestacions de discriminació o de violència contràries als drets humans, la igualtat de gènere, el benestar de les persones, la integritat dels ecosistemes o als valors i principis que inspiren l'ordenament jurídic.

2. Així mateix els béns identificats com a patrimoni cultural immaterial han de complir els atributs següents:

a) Pertinença: que el bé s'emmarqui en la definició que estableix aquesta llei.

b) Reconeixement: que les comunitats, els grups i, en alguns casos, els individus, reconeixin el bé com a part integrant del seu patrimoni cultural, i que comporti l'enfortiment dels llaços entre els seus membres.

c) Representativitat: que el bé sigui referent i representatiu dels processos històrics, socials i culturals de les comunitats, els grups o els individus portadors o protagonistes d'aquest patrimoni.

d) Participació i cohesió socials: que el bé promogui els processos de participació i cohesió socials entre els membres d'una comunitat o grup determinats, i alhora entre les diverses comunitats i grups que conformen el conjunt de la societat catalana. Es tracta d'un patrimoni viu, tradicional i contemporani alhora, representatiu, i arrelat en la comunitat.

e) Vigència: que el bé sigui vigent, preservi la seva funció sociocultural i representi un testimoni d'una tradició o expressió cultural viva, però alhora que integri el dinamisme consubstancial a tot esdeveniment social. La seva vigència també es pot derivar dels processos de recuperació, reelaboració i redefinició patrimonials.

f) Tradicional i contemporani: que el bé conjugui el seu rol de ser portador i transmissor d'una tradició pròpia d'una comunitat o grup, o bé del conjunt de la societat catalana, amb la capacitat de transformació i adaptació a les dinàmiques i valors socials i culturals actuals.

g) Interculturalitat: que el bé s'emmarqui en el respecte a la diversitat, generi diàleg intercultural, i potenciï els valors de la tolerància i respecte de la pluralitat cultural.

h) Equitat: que l'ús, gaudi i beneficis derivats del bé siguin justos i equitatius respecte de les comunitats, grups o individus que s'identifiquin amb aquest, tenint en compte els usos i costums tradicionals i el dret consuetudinari de les comunitats locals.

i) Sostenibilitat: que el bé pugui contribuir a un major desenvolupament sostenible de la població en els àmbits econòmic, ambiental, social i cultural i, per tant, que pugui contribuir a millorar la qualitat de vida de les persones i a una relació equilibrada entre la societat i la natura.

Article 7

Actuacions de les administracions públiques

1. Constitueix un deure de les administracions públiques de Catalunya fomentar el patrimoni cultural immaterial, en els marcs competencials respectius, per tal que aquest es manifesti plenament en els àmbits socials i culturals de Catalunya, i assegurar-ne així la pervivència dinàmica en el futur.

2. De conformitat amb el que preveu l'apartat anterior, les administracions públiques han de cercar en les seves actuacions els objectius generals següents:

- a) Promoure el coneixement i l'inventari de les manifestacions, com també dels agents portadors o protagonistes, àmbits, béns i creacions del patrimoni cultural immaterial de Catalunya.
- b) Difondre el patrimoni cultural immaterial en totes les seves modalitats i àmbits.
- c) Potenciar la valoració social i cultural de les distintes manifestacions del patrimoni cultural immaterial.
- d) Fomentar, especialment mitjançant instruments econòmics i pressupostaris, les manifestacions regulades en aquesta llei.

3. Les administracions públiques de Catalunya han de facilitar la participació de totes les persones en la vida cultural a través del patrimoni cultural immaterial, i han de reconèixer el dret dels pobles a conservar i desenvolupar de forma inclusiva llur identitat.

Capítol 2

Categories de protecció del patrimoni cultural immaterial

Els béns culturals en la categoria de patrimoni cultural immaterial podran ser declarats com a béns culturals immaterials d'interès nacional i catalogats amb la declaració de béns culturals immaterials d'interès local.

Article 8

Béns culturals immaterials d'interès nacional

Les manifestacions més representatives del patrimoni cultural immaterial han d'ésser declarades com a béns culturals immaterials d'interès nacional (BCIIN).

Article 9

Procediment de declaració de béns culturals immaterials d'interès nacionals

1. La declaració de béns culturals immaterials d'interès nacional requereix la incoació prèvia d'un procediment, iniciat d'ofici per l'Administració de la Generalitat, per pròpia iniciativa o a instància d'una altra administració pública, comunitat, grup o individu directament relacionat amb el bé immaterial. Els acords de no-incoació han d'ésser motivats i degudament notificats.

2. La incoació del procediment de declaració d'un bé cultural immaterial d'interès nacional s'ha de notificar als interessats i s'ha de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* i en el *Boletín Oficial del Estado*.

3. La incoació del procediment comporta l'aplicació immediata i provisional de les mesures de salvaguarda establertes per als béns culturals immaterials que ja han estat declarats com a nacionals.

4. En la instrucció del procediment cal donar audiència a les entitats públiques, privades, comunitats o grups de persones, amb o sense personalitat jurídica, que organitzen, promouen o tenen un vincle destacat amb els béns culturals immaterials a declarar, i als titulars de drets reals sobre els béns que es volen declarar. També s'ha d'obrir un període d'informació pública.

5. L'expedient per a la declaració del bé cultural immaterial d'interès nacional ha de contenir una memòria etnològica que inclogui:

- a) Informes històrics i etnològics que determinin el context social i cultural del bé.
- b) Una acurada i completa descripció històrica i etnològica del bé, que s'haurà d'acompanyar de la documentació fotogràfica, audiovisual o d'altre tipus corresponent, quan això sigui possible.
- c) Una descripció en què s'enumerin els seus usos, les pràctiques, les representacions, les expressions, els coneixements i les tècniques que comporta, així com el seu significat i valor social i cultural.
- d) La identificació de les comunitats, grups o individus protagonistes i portadors del desenvolupament i manteniment del bé, així com també d'aquelles institucions i entitats patrimonials també implicades, si és el cas..
- e) Els àmbits geogràfics i els espais en què es desenvolupa o s'ha desenvolupat tradicionalment.
- f) Els béns materials, mobles i immobles, que estan vinculats al bé perquè el donen suport i el caracteritzen de manera singular.
- g) Un diagnòstic on s'exposin els riscos i amenaces que afecten el bé.
- h) Un pla de salvaguarda de l'element, d'acord amb l'article 13, que ha de comptar amb la participació de les comunitats, grups o individus protagonistes i portadors del desenvolupament i manteniment del bé, així com amb la participació d'aquelles institucions i entitats patrimonials també implicades, si és el cas.
- i) El testimoni del posicionament favorable a la declaració de les comunitats, grups o individus protagonistes o portadors del desenvolupament i manteniment del bé cultural immaterial a declarar.
- j) L'adequació del bé cultural a declarar als requisits i característiques d'acord amb l'article 6.

6. A l'expedient ha de constar l'informe favorable del Consell de l'Etnologia Catalana i de l'Institut d'Estudis Catalans.

7. L'elaboració de l'expedient ha de comptar amb participació destacada de persones professionals pertanyents a l'àmbit de l'etnologia i l'antropologia, sense perjudici de la participació d'altres professionals provinents d'altres disciplines de la resta de ciències socials i humanes.

8. La declaració de béns culturals immaterials d'interès nacional ha d'ésser acordada pel Govern de la Generalitat, a proposta de la persona titular del departament competent en matèria de cultura. S'ha de notificar a les persones interessades. A més, la declaració s'ha de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* i en el *Boletín Oficial del Estado*.

9. L'acord de declaració de bé cultural immaterial d'interès nacional s'ha d'adoptar en el termini de divuit mesos a comptar de la data en què s'ha incoat el procediment. Un cop transcorregut el termini esmentat sense que s'hagi dictat i notificat l'acord es produeix la caducitat del procediment. No es pot tornar a iniciar el procediment de declaració dins els dos anys següents, llevat que ho demanin entitats públiques o privades o grups de persones que organitzen, promouen o tenen un vincle destacat amb el bé cultural immaterial a declarar.

10. Les entitats, grups o persones que han elaborat el pla de salvaguarda d'acord amb l'article 13.4 resten obligats a dur a terme, de manera quinquennal, el seguiment i revisió de l'element declarat, i a informar a l'Administració de la Generalitat de les conclusions d'aquesta revisió. En el seu defecte, aquesta revisió ha d'ésser efectuada per l'Administració de la Generalitat. En aquest procés s'ha de prendre com a base els criteris que van justificar la seva declaració.

Una alteració substantiva d'aquests criteris comporta la modificació de la declaració o bé deixar-la sense efectes.

Article 10

Registre de Béns Culturals d'Interès Nacional

1. Els béns culturals immaterials d'interès nacional han d'ésser inscrits en el Registre de Béns Culturals d'Interès Nacional, que regula l'article 13 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, en el qual també s'ha d'anotar preventivament la incoació dels expedients de declaració.

2. És obligació de les entitats públiques o privades o grups de persones que organitzen o promouen la declaració del bé cultural immaterial d'interès nacional comunicar al Registre tots els actes jurídics i tècnics que el pugui afectar.

Article 11

Procediment per a deixar sense efecte o modificar una declaració de bé cultural immaterial d'interès nacional

La declaració d'un bé cultural immaterial d'interès nacional únicament es pot deixar sense efecte o modificar si se segueixen els mateixos tràmits i requisits que són necessaris per a la declaració, amb l'informe previ, exprés i vinculant, de les institucions a què fa referència l'article 9.6, i sempre que quedi acreditada una alteració substantiva dels criteris que van justificar la seva declaració.

Article 12

Catalogació de béns culturals immaterials d'interès local

1. Les manifestacions del patrimoni cultural immaterial que, tot i llur significació i importància, no compleixen les condicions pròpies dels béns culturals immaterials d'interès nacional han d'ésser catalogades a través de la seva declaració com a bé cultural immaterial d'interès local (BCIIL).

2. La competència per a la declaració de béns culturals immaterials d'interès local correspon al ple de l'ajuntament en municipis de més de 5.000 habitants i al ple del Consell Comarcal en municipis de menys de 5.000 habitants. La declaració s'ha de dur a terme amb la tramitació prèvia de l'expedient administratiu corresponent, en el qual ha de constar l'informe favorable d'un tècnic en patrimoni cultural.

3. La declaració s'ha de dur a terme amb la tramitació prèvia d'un procediment, d'acord amb les normes generals de procediment administratiu. El procediment s'inicia d'ofici, per pròpia iniciativa o a petició motivada de qualsevol comunitat, grup o individu directament relacionat amb el bé cultural immaterial d'interès local.

4. L'expedient per la declaració del bé cultural immaterial d'interès local ha de contenir la memòria etnològica que estableix l'article 9.5.

5. L'acord de declaració d'un bé cultural immaterial d'interès local ha d'ésser comunicat al departament de l'Administració de la Generalitat competent en cultura, perquè en faci la inscripció en el Catàleg del Patrimoni Cultural Català. També s'ha de trametre al departament esmentat una còpia de la memòria etnològica a què fa referència l'article 9.5.

6.. L'acord de declaració s'ha d'adoptar en el termini de divuit mesos a comptar de la data en què s'ha incoat el procediment. Un cop transcorregut el termini esmentat sense que s'hagi dictat i notificat l'acord es produeix la caducitat del procediment. No es pot tornar a iniciar el procediment de declaració fins transcorregut un any, llevat que ho demanin entitats públiques o privades o grups de persones que organitzen, promouen o tenen un vincle destacat amb el bé cultural immaterial d'interès local a declarar.

7. La declaració es pot deixar sense efecte si se segueix el mateix procediment establert per a la seva declaració.

8. Les entitats o grups de persones que organitzen o promouen el bé cultural immaterial d'interès local resten obligats a dur a terme, de manera quinquennal, el seguiment i revisió de l'element declarat, i a informar a l'administració declarant, si escau, de les conclusions d'aquesta revisió. En el seu defecte aquesta revisió ha d'ésser efectuada per l'administració declarant. En aquest procés s'han de prendre com a base els criteris que van justificar la seva declaració.

Una alteració substantiva d'aquests criteris comporta la modificació de la declaració o bé deixar-la sense efectes.

9. Els acords de modificació o que deixen sense efectes les declaracions d'un bé cultural immaterial d'interès local han d'ésser comunicats al departament de l'Administració de la Generalitat competent en cultura, als efectes previstos a l'apartat 6.

Capítol 3

Règim de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial

Article 13

Mesures de salvaguarda dels béns culturals immaterials nacionals declarats

1. Correspon al departament de l'Administració de la Generalitat competent en cultura promoure les polítiques públiques per tal de garantir la salvaguarda dels béns culturals immaterials d'interès nacional.

2. La salvaguarda del patrimoni cultural immaterial té com a finalitat el desenvolupament d'accions encaminades a la identificació, la documentació, la investigació, la preservació, la protecció, el reconeixement, la transmissió, la difusió i la revitalització d'aquest patrimoni.

3. Els elements culturals immaterials d'interès nacionals han de tenir un pla de salvaguarda com a instrument de gestió. Aquest pla ha de definir una metodologia d'actuació i un programa d'accions que tenen com a finalitat la coordinació de les iniciatives de les diverses entitats a favor d'aquests béns declarats. El pla de salvaguarda ha de ser elaborat i executat per les entitats, grups o persones que promouen o gestionen aquests béns culturals immaterials d'interès nacional.

Els plans de salvaguarda són sistemes de gestió dinàmics que s'han d'actualitzar periòdicament. Les modificacions significatives al pla s'han de comunicar al departament de l'Administració de la Generalitat competent en cultura.

4. Les entitats, grups o persones que han elaborat el pla de salvaguarda han de fer, de manera quinquennal, un informe dels resultats obtinguts, una avaluació de la seva eficàcia i les modificacions corresponents per a la seva millora. Aquest informe ha d'ésser lliurat al departament de l'Administració de la Generalitat competent en cultura.

5. En el cas que el bé cultural immaterial, per la seva naturalesa, no sigui objecte d'organització o gestió, correspon al departament de l'Administració de la Generalitat competent en cultura l'elaboració del pla de salvaguarda així com l'informe a què fa esment l'apartat 4.

6. El departament de l'Administració de la Generalitat competent en cultura ha de vetllar per tal que els béns culturals immaterials d'interès nacional mantinguin els valors que en van justificar la declaració. Amb aquesta finalitat, el departament esmentat ha d'adoptar les mesures d'ordre jurídic, tècnic, administratiu i financer adequades per tal de:

a) Adreçar a les entitats, grups o persones que promouen o gestionen els béns culturals immaterials d'interès nacional, en el cas que existeixin, les recomanacions que consideri necessàries per al manteniment d'aquells valors que els defineixen.

b) Afavorir la creació o el reforçament d'institucions de formació en la documentació, la investigació i la gestió del patrimoni cultural immaterial, així

com la transmissió d'aquest patrimoni en els fòrums i els espais destinats a la seva manifestació i expressió.

c) Fomentar estudis científics, tècnics i artístics, així com metodologies d'investigació, per a la salvaguarda eficaç del patrimoni cultural immaterial i, en particular, d'aquell que es trobi en perill.

d) Atendre, d'acord amb les disponibilitats pressupostàries, les sol·licituds d'ajuts per al manteniment i conservació dels béns culturals immaterials declarats.

e) Garantir l'accés al patrimoni cultural immaterial, sempre que no vulnerin l'essència i les característiques dels béns ni els drets de tercers sobre aquests i respectar alhora els usos consuetudinaris que regeixen l'accés a determinats aspectes d'aquest patrimoni.

f) Vetllar per la divulgació, la visibilitat i la promoció del coneixement dels béns culturals immaterials d'interès nacional, potenciant-ne l'estudi i facilitant-ne l'accés a tota la seva documentació.

g) Vetllar per la conservació dels suports materials del patrimoni cultural immaterial, tant moble com immoble i dels espais que són inherents, sempre que aquesta protecció permeti el seu manteniment, evolució i ús habitual.

7. Correspon al departament de l'Administració de la Generalitat competent en cultura articular i, si escau, regular mesures de seguiment i actualització dels béns culturals immaterials d'interès nacional.

8. Els diferents departaments de l'Administració de la Generalitat, en els seus àmbits respectius, així com també els ajuntaments i altres ens locals, en l'àmbit de les seves competències, també han de vetllar per la difusió i promoció dels béns culturals immaterials d'interès nacional.

Article 14

Mesures de salvaguarda dels elements culturals immaterials d'interès local

1. L'acord de declaració d'un bé cultural immaterial d'interès local ha d'incloure les mesures o actuacions específiques, d'ordre jurídic, tècnic, administratiu i financer que es considerin més adequades per a la salvaguarda de l'element; així com també per a garantir la seva visibilitat, celebració, conservació, coneixement i difusió, a més del seu accés en els termes que preveu l'article 15.

2. Les actuacions o mesures descrites a l'apartat anterior s'han de limitar a aquelles que estiguin dins l'àmbit competencial de l'Administració local declarant.

Article 15

Accés als béns culturals immaterials d'interès nacional i local

Les comunitats, grups o individus portadors o protagonistes dels béns culturals immaterials així com els promotors i gestors de béns culturals immaterials d'interès nacional o local estan obligats a permetre:

- a) L'examen i l'estudi dels béns culturals immaterials pels investigadors i investigadores d'institucions científiques, tècniques o universitàries de prestigi o competència reconeguts.
- b) L'accés públic, sens perjudici dels usos consuetudinaris pels quals es regeix l'accés a determinats aspectes d'aquestes manifestacions culturals.

Article 16

Planejament urbanístic

- 1. Els plans i les normes urbanístiques que afecten els béns culturals declarats no poden tenir determinacions que puguin impedir o obstaculitzar el desenvolupament de les manifestacions culturals corresponents.
- 2. Els plans i les normes urbanístiques s'ha d'ajustar al que estableix l'apartat 1 abans d'ésser aprovats o bé, si eren vigents abans de la declaració, mitjançant la seva modificació.

Article 17

Protecció dels béns materials vinculats a béns culturals immaterials

- 1. Les administracions públiques han de vetllar pel respecte i conservació dels llocs, espais, itineraris i dels suports materials en què es sustenten els béns culturals immaterials objecte de protecció, sempre que aquesta protecció permeti el seu manteniment, evolució i ús habitual.
- 2. Les persones propietàries o titulars d'altres drets reals sobre els béns mobles i immobles que es declarin vinculats a béns culturals immaterials d'interès nacional han de permetre que aquells serveixin de suport del bé cultural immaterial, tret que el departament de l'Administració de la Generalitat competent en cultura autoritzi la dispensa.
- 3. Així mateix es poden declarar béns culturals d'interès nacional o béns catalogats, de manera singular i d'acord amb la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, els béns mobles i immobles vinculats amb béns culturals immaterials en la mesura que constitueixen elements de coherència, unitat o significat que justifica la seva protecció. Poden ser instruments, objectes, artefactes i espais culturals que són inherents al bé cultural immaterial. La declaració d'aquests béns materials vinculats a béns culturals immaterials requereix tramitar el procediment previst a la Llei del patrimoni cultural català, que es pot realitzar de manera simultània i coordinada amb el procediment de declaració del bé cultural immaterial.

4. Els béns mobles i espais vinculats al desenvolupament dels béns culturals immaterials poden ser objecte de mesures de protecció conforme a la legislació urbanística i d'ordenació del territori per part de les administracions competents.

En cap cas aquestes mesures de protecció han de suposar una restricció a les facultats de les persones propietàries o titulars de drets d'aquests béns. Perquè es puguin donar aquestes limitacions és necessari que siguin declarats com a béns culturals d'interès nacional o béns catalogats.

Article 18

Inventari dels elements culturals immaterials de Catalunya

1. Els béns culturals immaterials de Catalunya han de ser identificats i documentats en l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya.

2. El departament de l'Administració de la Generalitat competent en cultura és el responsable d'elaborar i mantenir l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya, en col·laboració amb les comunitats, els grups i els individus que participen en el desenvolupament d'aquests elements patrimonials, així com també amb les entitats, museus, arxius i altres institucions que es dediquen a la identificació, salvaguarda i promoció d'aquest tipus de patrimoni.

3. Les dades que figuren a l'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya són públiques. L'Administració de la Generalitat ha de garantir a la ciutadania l'accessibilitat de les dades contingudes a l'inventari mitjançant l'establiment d'una xarxa descentralitzada de transmissió de dades.

4. L'Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya ha d'estar integrat en la resta d'inventaris del patrimoni cultural català.

Article 19

Apropiació indeguda

Les administracions públiques han de vetllar, en l'àmbit de les seves competències, perquè el patrimoni cultural immaterial no sigui objecte d'apropiació indeguda per part de persones que no tenen legitimitat a través del reconeixement de drets de propietat intel·lectual o industrial.

Capítol 4

Òrgan consultiu

Article 20

Òrgan consultiu en matèria del patrimoni cultural immaterial

1. El Consell de l'Etnologia Catalana és l'òrgan col·legiat de caràcter consultiu en matèria de patrimoni etnològic, en el seu vessant material i immaterial.
2. Aquest òrgan col·legiat ha de tenir un caràcter assessor amb funcions de participació, impuls i del patrimoni etnològic català.
3. Sens perjudici d'allò disposat en aquesta Llei, la seva composició, funcions, règim orgànic i de funcionament es determinen per Ordre de la persona titular del departament de l'Administració de la Generalitat competent en cultura.
4. L'òrgan col·legiat ha d'exercir les seves funcions sens perjudici de les competències del Consell Assessor del Patrimoni Cultural Català o altres òrgans consultius en matèria de patrimoni cultural i de manera coordinada amb ells.

Capítol 5

Règim sancionador

Article 21

Infraccions administratives

1. L'incompliment de les obligacions establertes per aquesta Llei tenen la consideració d'infracció administrativa, llevat que constitueixi delictes. Les infraccions d'aquesta Llei es classifiquen en lleus, greus i molt greus.
2. Constitueix infracció lleu l'incompliment de les obligacions establertes per l'article 13.4 en relació amb la revisió del pla de salvaguarda dels béns culturals immaterials d'interès nacional.
3. Constitueix infracció greu l'impediment per part de les persones propietàries o titulars d'altres drets reals que els béns mobles o immobles vinculats a béns culturals immaterials d'interès nacional serveixin de suport material del bé cultural immaterial.
4. Constitueix infracció molt greu l'impediment injustificat de la celebració o el desenvolupament del bé cultural immaterial d'interès nacional, així com la destrucció total o parcial dels béns mobles o immobles vinculats.
5. Les infraccions administratives prescriuen al cap de cinc anys d'haver-se comès.

Article 22

Sancions

1. Les sancions que es poden imposar per les infraccions establertes en l'article 21 es regeixen per l'article 73 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.

2. Les sancions imposades de conformitat amb aquesta Llei poden ésser publicades per l'òrgan sancionador, atenint-se als criteris que siguin establerts per reglament, un cop han esdevingut fermes en la via administrativa.

Article 23

Òrgan sancionador

1. La incoació del procediment sancionador correspon a la persona titular de la direcció general de l'Administració de la Generalitat competent en patrimoni cultural immaterial.

2. La imposició de les sancions per infraccions lleus i greus pertoca a la persona titular del departament de l'Administració de la Generalitat competent en cultura, i per infraccions molt greus al Govern.

3. El termini per resoldre i notificar la resolució dels procediments sancionadors per les infraccions regulades per aquesta Llei és d'un any.

Disposicions addicionals

Primera

Béns culturals immaterials d'interès nacional

Es declaren béns culturals immaterials d'interès nacional els elements inscrits a la Llista Representativa del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO i al Registre de Bones Pràctiques de Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO amb anterioritat de l'entrada en vigor d'aquesta llei i que formen part de la cultura catalana.

Segona

Reclassificació de festes i elements festius

1. Es reclassifiquen com a béns culturals immaterials d'interès nacional les festes tradicionals d'interès nacional, els elements festius tradicionals d'interès nacional, les festes patrimonials d'interès nacional i els elements festius patrimonials d'interès nacional, declarats d'acord amb el Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya.

2. Es reclassifiquen com a béns culturals immaterials d'interès locals les festes populars d'interès cultural declarades d'acord amb el Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya així com les festes, elements festius, manifestacions i celebracions inscrites en el Catàleg del Patrimoni Festiu de Catalunya.

Disposicions derogatòries

1. Es deroguen els articles 1, 2, 3, 4, 5 i 6 de la Llei 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural.
2. Es deroga el decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya.
3. Es deroguen totes les normes de rang igual o inferior que s'oposin al que disposa aquesta llei o que la contradiguin.

Manteniment de la vigència de normes

1. Es manté la vigència de l'Ordre CLT/152/2015, de 30 d'abril, del Consell de l'Etnologia Catalana.

Modificació de la Llei del patrimoni cultural català

Es modifica l'article 1.3 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, que queda redactat de la manera següent:

“3. També formen part del patrimoni cultural català els elements que integren el patrimoni cultural immaterial, de conformitat amb el que estableix la legislació especial.”

Autorització de desplegament

Es faculta al Govern per dictar les disposicions necessàries per al desplegament d'aquesta llei, tret d'aquells aspectes que la llei estableix que s'han de desplegar per Ordre.

Disposició final

Aquesta llei entra en vigor al cap de vint dies d'haver estat publicada en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya